

Smukke landskaber i New Englands White Mountains.

New Englands røde naturvidunder

Fall Foliage er navnet på den absolut smukkeste årstid i det nordøstlige USA. Den falder, når ahornbladene bliver røde og forvandler landskaberne til kunstneriske mesterværker. Oplagt at opleve på et roadtrip.

TEKST OG FOTO: JENS HENRIK NYBO - FRI@BERLINGSKEMEDIA.DK

Sådan kommer du til New England

Boston er et ideelt udgangspunkt for et besøg i New England. SAS flyver nonstop fra København. Den korteste afstand fra Boston til White Mountains er 220 km - cirke tre timers kørsel.

»Fall Foliage« tiltrækker hvert år masser af besøgende. Det er derfor er det en god idé at reservere overnatning på forhånd. Hoteller findes i alle kvaliteter og prislæg. Regn med omkring 1000 kr. pr. nat på et hotel i middelstandard.

Fra midt i september til starten af november eksploderer farverne på New Englands træer. Klimaet dikterer, hvornår højdepunktet opstår.

Det går op, ned og med hyppige, skarpe kurver på vejen. En let byge bliver afløst af opklaring, så solen får lov at bryde igennem. Netop solens fremkomst kaster et magisk lys over de kuperede, skovklædte landskaber. Den dominerende farve på trækroenerne er i den røde skala, enkelte steder afbrudt af toner af brunt og gult.

Vi er taget på roadtrip i New England i Vermont i det nordøstlige USA. Det er midt i oktober, og vi har indtil nu haft held med vejret.

New Englands eksplosive efterårsfarver er en kæmpe oplevelse, og det handler om at ramme det helt rette tidspunkt. Særligt vindforholdne har

stor indflydelse på, hvor længe bladene bliver på træerne. En kraftig storm kan i løbet af kort tid lukke og slukke for det fantastiske skue.

Derfor benytter vi os af nogle af de apps, som guider til, hvor og hvornår man skal køre i jagten på »Fall Foliage«-fænomenet. Ud fra oplysninger om nedbør, højde og vind beregner apps'ne de ideelle lokaliteter at opleve fænomenet.

Planlægning belønnes

New England er en fælles betegnelse for seks stater i det nordøstlige USA, nemlig Maine, Vermont, New Hampshire, Massachusetts, Connec-

Fortsættes side 20

En flod snor sig gennem landskabet, og er flankeret af ahorntræer, som i efteråret træder frem i rødt.

Overalt i New England er der købmandsbutikker, som sælger lokale specialprodukter.

ticut og Rhodes Island. De smukke, berømte efterårsfarver kan opleves i alle disse stater, men særligt i Maine, som fylder næsten halvdelen af New England, er det nødvendigt at prioritere hårdt på grund af afstandene.

Man behøver såmænd ikke brede sig ud over mere end to stater for at få det bedste af det hele. Vermont og New Hampshire er ideelle, fordi her er relativt få indbyggere, hvilket giver masser af uforstyrret skov, og fordi højderne varierer meget, og dermed giver gode muligheder for at finde steder, som passer ind i planlægningen: Er du sent på sæsonen, det vil sige slutningen af oktober og begyndelsen af november, er der stadig løv på træerne nede i de lune dale. Er du tidligt på den, det vil sige fra midten af september, gælder det om at køre op i bjergene i 1600 meters højde, hvor farveskiftet sker først.

Der kan være run på vejene i Vermont og New Hampshire på de dage, hvor løvet »peaker« - især i weekenderne. Her kan det være svært at finde et overnatningssted. Det lærte vi på den hårde måde, fordi vi ikke havde bestilt et værelse. Det gav en del kørsel, også efter mørket.

De følgende dage lærte os også, at når vi ikke havde været forudseende nok til at reservere i forvejen, var det en god ide at styre uden om de lidt større byers hoteller, og i stedet vælge et af de mange, udmærkede B&B's ude på landet. Her var der bedre chancer for ly, og tilmed tit i hyggelige, familiære omgivelser.

Nær himlen

I det nordlige New Hampshire er White Mountains et pragtfuldt område at opleve efterårsløvet. Her er høje tinder, herunder Mount Washington på 2000 meter som det højeste, lune dale, rislende vandløb og herligt fredfyldt. Der er mere end 2000 kilometer vandrestier i alle

sværhedsgrader, og det er faktisk en god idé at prøve en af dem som afveksling fra at sidde i bilen.

Tilbage i bilen kan en køretur af den vildt smukke Kancamagus Highway anbefales. Den løber mellem byerne Lincoln og Conway, og præsenterer noget af det flotteste i White Mountains på den 50 kilometer lan-

ge strækning, som når op i et pas i tusind meters højde.

Fra rastepladserne udgår flere stier. Blandt de mest populære er de, som fører til Sabbaday Falls, Rocky Gorge, Lower Falls og en af de overdækkede træbroer, som der findes så mange af i New England. I Vermont mod vest byder Green Mountain National Forest

på flotte syn. I den nordlige forlængelse rejser Vermonts højeste bjerg, Mount Mansfield, sig i al sin væld. Om vinteren er det et populært skisportssted, og i efteråret springer skovene ud i et sandt farveorgie.

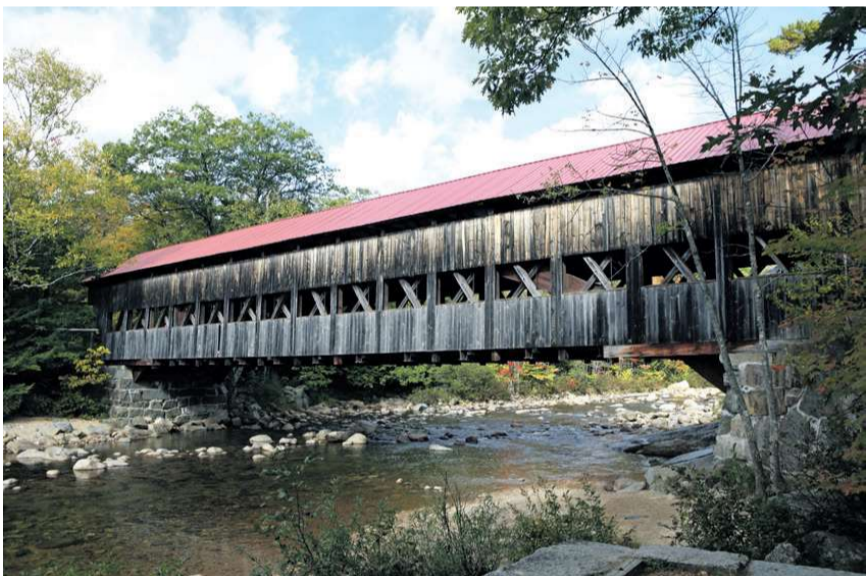
Et af de bedste syn fås fra den hyggelige by Stowe med sine hvide træhuse med balkoner. Vermont Route

Portsmouth er fra 1630 og efter sigende den tredjeældste by i USA.

Sølandet i New Hampshire giver mulighed for flere ture på vandet, hvorfra man kan beskue efterårsløvet.

New England - og især Vermont og New Hampshire - har mange overdækkede træbroer.

100 må være enhver bilists drømmevej. Den fører igennem Green Mountains, hvor skovene afløses af opdyrkede marker. Endelig er Lake Willoughby et scoop at besøge, for her rejser de bratte klippevægge sig omtrent lodret, tæt bevokset med et tæppe af farverige ahorntræer.

Det urbane New England

På trods af den ufattelige skønhed vil de fleste nok mene, at et besøg i New England ikke alene bør handle om efterårsløvet. Først og fremmest vrimler det med gamle og yderst charmerende byer.

Man mærker en tydelig europæisk stemning, ikke mindst britisk, som ikke findes lige i USA. Alene stednavnene er overvejende britiske. De fleste beboelseshuse er bygget i træ, og ofte hvidmalede.

Vermont kan prale af kønne byer som Manchester, Plymouth, Grafton, Newfane og Woodstock (ikke at forveksle med festivalen i 1969 i New York). Woodstock er særligt

kendt for sin overdådige fejring af æble- og græskarhøsten med imponerende udsmykninger af græskar overalt i byen.

Her virker tiden til at have stået stille. Der bliver hilst høfligt og lettet på hatten, når de ældre borgere passerer hinanden på fortovet. For mange seniorer er det en rar bibeskæftigelse at sælge ahornsirup, som står på rad og række udenfor husene. Vermont har mange pubber, og det hænger nøje sammen med statens mange mikrobryggerier.

New Hampshire står ikke tilbage for Vermont, når det gælder charmerende mindre byer. Hanover er indbegrebet af en ægte New England-studenterby. På varme dage fornøjer studenterne sig med spil på den store grønne plæne, omgivet af georgianske huse.

Pubcrawl i Portsmouth

Vil du have afveksling fra bjergene, kan det være interessant også at nå ud til Atlanterhavet. Her er byen

Grafton er en af Vermonts fortryllende gamle småbyer, som nærmest ligger som perler på en snor.

Portsmouth Brewery er et af byens mikrobryggerier.

New England er berømt for sine fuldvoksne hummere, som ifølge amerikanerne er verdens mest smagfulde.

Sådan bliver farverne til

I Europa er efterårsløvet overvejende gult, mens det røde dominerer i det østlige Nordamerika. Man mener, at den røde farves funktion er at skræmme de insekter væk, som tiltrækkes af den store bevægelse af næringsstoffer, der finder sted i sensommer og efterår. Bladlus skulle således holde sig væk fra de røde blade.

Årsagen til, at træer og buske i nogle verdensdele investerer energi i at producere den røde insektbeskyttelse, når andre ikke gør det, skal findes i både geologi og klima. I Europa bliver væksterne ikke angrebet hårdt nok til, at det kan betale sig at producere den røde insektafskrækker.

I Nordamerika og Østasien er det anderledes. Her er det reglen frem for undtagelsen, at angrebene fra insekter »koster« mere end det »koster« at producere det røde stof.

Portsmouth, en af New Hampshires smukkeste, et rigtig godt valg. Den ligger ved Piscataqua-floden, og i den historiske bydel er gaderne flankeret af træer og koloniale bygninger fra 1700-tallet. Selv hævder man i byen, der er grundlagt i 1630, at være den tredjeældste i hele USA.

I nogle af de små stræder findes lækre butikker med udsøgte varer. Der er også masser af caféer, pubber og restauranter. Noget tyder på, at de godt 20.000 indbyggere elsker øl, for her findes adskillige mikrobryggerier. Portsmouth Brewery er et af de mest kendte, og her er der lagt op til smagsprøver og efterfølgende pubcrawl. I flere andre af pubberne er der livemusik. Mad-

scenen blomstrer, og nærheden til havet betyder sand forkælelse med fisk og skaldyr – især velvoksne hummere.

Godt en times kørsel mod nord fra Portsmouth folder sølandet i New Hampshire sig ud. Den største af flere søer i dette område er Lake Winnepesaukee, og ved dens sydøstlige bred ligger den kønne by Wolfeboro. Byen kan ikke hamle op med Portsmouths seværdigheder, men dens fabelagtige beliggenhed ved søen og dens søvnige stemning drager til gengæld.

Flere turbåde tilbyder sejlads af kortere eller længere varighed på søen, og især i det gyldne efterår er det storslået at opleve landskaberne fra søsiden.